

Витоки ідей організації дистанційного навчання в Канаді.

У статті розглянуті питання витоків дистанційного навчання (ДН) у Канаді. Характеризуються особливості його історичного розвитку. Здійснюється аналіз цього питання та звертається увага на те, що виникнення ДН у Канаді, збігається з інтенсивним розвитком електронної пошти. Таким чином витоками ДН Канаді є «навчання за перепискою» (кореспондентське навчання). Підкреслюється, що на сучасному етапі Канада займає одне з провідних місць у світі в сфері ДН.

Ключові слова: *витоки, дистанційне навчання, Канада, розвиток, електронна пошта.*

В статье рассмотрены вопросы истоков дистанционного обучения (ДО) Канады. Объясняются особенности его исторического развития. Проводя анализ этого вопроса и обращается внимание на то, что возникновение ДО в Канаде совпадает с интенсивным развитием электронной почты. Таким образом, истоками ДО Канады есть «обучение по переписки» (корреспондентское обучение). На современном этапе Канада занимает одно из первых мест в мире в сфере ДО.

Ключевые слова: *истоки, дистанционное обучение, Канада, развитие, электронная почта.*

The article deals with the problem of origin distance learning (DL) in Canada. The features of its historical development are explained. Analyzing this problem, the attention has been paid to the coincidence of distance learning (DL) origin in Canada with intensive development of e-mail. Thus, the source of distance learning (DL) in Canada is “learning by correspondence” (correspondence learning). Currently, Canada takes one of the first places in the world in the sphere of distance learning (DL).

Key words: *origin, distance learning, Canada, development, e-mail.*

Постановка проблеми. Значні зміни, відбулися в Канаді у галузі комунікації та інформаційних технологій за останні десятиліття, що сприяло розвитку навчальних закладів, які пропонують програми дистанційної освіти.

Використання інформаційно - комунікаційних технологій (ІКТ) у вищих навчальних закладах Канади привело до реструктуризації діяльності та значних вкладень, а також створення нової інфраструктури для дистанційних навчальних закладів, розробки та надання освітніх послуг.

ДН сьогодні актуальне для багатьох категорій населення Канади. Тому вищі навчальні заклади Канади продовжують свій розвиток, йдуть в ногу з часом, та надають студентам сучасну освіту, яка відповідає світовим стандартам та залишається доступною для більшості людей.

Аналіз останніх досліджень. Важливим джерелом для визначення напрямів розвитку дистанційної освіти в Україні, є вивчення та аналіз досвіду таких країн, як Велика Британія, Канада, США, які володіють вагомими досягненнями та розвинутою системою ДН. Дистанційну освіту Канади та США досліджували в Україні такі вчені, як Л. Карпинська, Н.Муқан, О.Слонівська, Б.Шуневич та ін.

До питань ДН увага спостерігається у світовому масштабі. Накопичено значний досвід. Стає очевидним, що науково-дослідна і практична робота над проблемами ДН повинна бути постійною і неперервною. Можна бути впевненим, у том, що наслідки такої роботи принесуть реальні результати сучасному освітньому процесу.

Мета статті полягає у аналізі витоків ідей організації ДН у Канаді.

Виклад основного матеріалу. Виникнення ДН у Канаді збігається з інтенсивним розвитком пошти, яка дала можливість розсилати навчальні матеріали по всій території країни (кореспондентське навчання). У північно-західній частині Канади, де не було пошти, цю функцію виконувала поліція. Будівництво залізничної трансканадської магістралі наприкінці XIX століття з'єднало ці регіони країни, що сприяло розвитку швидких і економічних державних поштових служб.

Згодом способи передачі навчальних матеріалів від навчального закладу до студентів поліпшувалися. Як тільки з'явилися засоби комунікації (радіо, телефон тощо), вони відразу були застосовані для розвитку та покращення ДН. З 1930–х рр. для передачі навчальних матеріалів, крім друкованих матеріалів, почало використовуватися радіо для створення університетських курсів для хворих студентів, або для тих, які не могли самі пересуватися [5].

Перші курси по телефону в Канаді з'явилися у 1939 р. Й як тільки телефонна мережа стала достатньо розвинутою, її почали використовувати для навчання студентів, які не могли самотужки прийти на лекції, а з 1950–х років стало використовуватися телебачення та інші носії інформації [5].

Однією з найбільш ранніх спроб застосування нової технології дистанційного навчання, запропонованої в 1941 році, при активній співпраці Канадської Радіокорпорації, Канадської Асоціації Освіти для дорослих і Федерації сільського господарства стала організація Форуму Сільського Радіо, яке служило одним із засобів ДН груп студентів із сільських районів Канадських Прерій. Цей навчальний експеримент виявився цілком успішним, що підтверджується великою кількістю громадських і приватних радіокорпорацій, що діють і зараз у різних районах Канади [8].

Протягом 1960-х року освітні установи Канади визнали як конкурентоспроможність, так і величезні потенціальні можливості ДН. Зокрема, в ці роки Університет Ватерлоо (провінція Онтаріо) почав пропонувати курси ДН для студентів, які хотіли б навчатися на курсах, одночасно працюючи на територіально віддалених від університету містах і місцевостях [8].

У той же час Університет Меморіал став першим університетом, який пропонував телевізійні трансляції медичних консультацій і курсів у віддалені райони Ньюфаундленду [8].

У Канаді більшість університетів, що здійснювали лише ДН були засновані на початку 70-х років минулого століття за моделлю Відкритого університету Великої Британії. Варто підкреслити, що дистанційні університети є унікальними навчальними організаціями, які ознаменували появу нової епохи в заочній вищій

освіті, відкривши широкі перспективи її розвитку. Основна і найважливіша відмінність таких університетів – їх повне регулювання на урядовому рівні задля того, щоб забезпечити студентській молоді більш широкий доступ до вищої освіти за істотно нижчу, порівняно з класичними університетами, платню [4].

Одночасно з 1970-го року у Канаді з'явилися освітні установи, спеціально орієнтовані на програми ДН. Зокрема, в 1972-му році на базі Теле-університету почали діяти курси ДН, призначені для жителів Квебека. Крім того, у Канаді було засновано ряд інших великих суспільних організацій, таких як Університет Атабаски, Відкритий Навчальний Інститут Британської Колумбії, Відкритий Університет Британської Колумбії (the British Columbia Open University), Західний Університет Телевізійного консорціуму, Телебачення Онтаріо, Радіо Квебек і Canal Concorcium у Квебеку, а також телевізійна служба DUET супутникового та кабельного телебачення провінцій Атлантичного узбережжя. Ці організації продовжували свою успішну роботу у фінансуванні програм згідно до законодавства провінцій щодо полегшення доступу до отримання освіти за наявності викладачів-репетиторів і індивідуального підходу до курсів навчання [8].

У 1970 році в Канаді, в провінції Онтаріо була створена державна служба засобів навчання, включаючи «Управління навчального віщання провінції». Перед Управлінням була поставлена задача використовувати електронні та взаємодіючі з ними засоби для надавання можливості ДН студентській молоді провінції. Штат Управління нараховував понад 400 чоловік, які займалися створенням начальних програм, дидактичних матеріалів. Телевізійні навчальні програми різного призначення транслювалися в Онтаріо щоденно. На початку 1980 років почалась трансляція навчальних телепрограм через супутниковий зв'язок та ряд ретрансляторів, що дозволило охопити віддалені райони провінції [6].

Канада була однією з найперших держав, яка на освітньому ринку впроваджувала систему програм on – line. Це розпочиналося у 1990-х роках, коли низка професорів – ентузіастів вирішила запропонувати матеріали своїх курсів в

Інтернеті [2].

У Канаді створюються нові віртуальні університети, коледжі, тобто навчальні заклади, які не мають реальних корпусів, аудиторій, лабораторій, читальних залів, студентських гуртожитків та інших атрибутів традиційних освітніх закладів. Навчання студентів у віртуальних ВНЗ проводиться лише через комп'ютерні мережі, наприклад, глобальну мережу Інтернет або корпоративну мережу Інтранет [7].

Також у Канаді з'являються нові електронні коледжі, в яких один професор у режимі он-лайн може навчати 3-4 тис. студентів [12].

Є в Канаді й унікальний університет, що спеціалізується на наданні освіти аборигенним народам, причому не лише Канади, а й інших країн. Три університети повністю зорієнтовані на надання заочної та дистанційної освіти, що з розвитком інформаційно - телекомунікаційних технологій стає дедалі більш популярною [1].

Відкриття Університету Арктики, спонукало проведення досліджень та поширення знань з північної проблематики; однією з складових частин у цьому контексті було створення мережі дослідницьких центрів з проблем Півночі, що включили експертів з Канади та інших полярних країн. Були запропоновані й практичні кроки в цьому напрямку: підготовка і впровадження програм ДН; розширення можливостей для студентської молоді з полярних регіонів (студентські стипендії та обміни, робочі місця для молодих фахівців); підключення канадських дослідних центрів, які мали відповідні напрацювання, до праць університету Арктики [9].

Канада володіє першокласними можливостями в галузі навчальних телевізійних програм, таких як ТВ – Онтаріо, та інформаційних технологій. З деяких параметрів Канада може бути визнана самою комп'ютеризованою країною світу. З погляду канадців, створені тут мережі - Culture.net і School.net - які не мають аналогів у світі, при цьому остання може ефективно використовуватися для просування навчальних товарів і послуг на зовнішні ринки. Багато які освітні заклади Канади, такі як Університет Квінз, або Квебекський Теле-Університет, пишаються досягненнями у галузі ДН [11].

Отже сьогодні, Канада займає одне з передових місць на світовому ринку інформаційних та телекомунікаційних технологій. У масштабах всього світу, Канада домоглася лідуючих позицій у питаннях використання новітніх технологій у своїй освітній дистанційній системі. Мова йдеться, насамперед, про розроблення так званих дистанційних: освітніх технологій, які дозволяють залучати до процесу ДН студентську молодь, що проживає у всіх частинах країни, а в рівній мірі про те, щоб надати доступ до отримання навчання всім тим, хто за соціально-економічними або культурними причинами повною мірою не мав такої можливості; мова йде про іммігрантів, жінок, інвалідів і про бідняків. Канада сьогодні надає активну технічну та професійну допомогу студентській молоді країнам третього світу щодо створення аналогічних дистанційних освітніх систем.

Спеціально для мобілізації сектора дистанційної освіти в країнах третього світу у 1985 році було засновано Товариство із проблем навчання штаб – квартира якого знаходиться в Канаді.

Змінилося ставлення до дистанційної освіти в суспільстві Канади. Її стали вважати головним чинником, що сприяє соціальному розвитку та економічному зростанню країни.

Висновки. Канада вважається одним із світових лідерів у галузі дистанційної освіти. Значна кількість університетів, коледжів та навчальних центрів Канади успішно реалізують ДН. Високий рівень комп'ютеризації населення, розвинені системи зв'язку і телекомунікації створюють надійний фундамент для дистанційної освіти. Всі ці фактори прискорили розвиток у Канаді дистанційних технологій навчання.

Література

1. Гуревич, Р. Вища освіта в Канаді: проблеми та реалії / Р.Гуревич // Вища освіта України. – 2006. – №4. – С. 87–91.
2. Карпинська, Л.О. Організація навчального процесу у вищій педагогічній школі України з використанням продуктивних ідей канадської педагогіки: навч.

посібн. / Л.О. Картинська; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. – Одеса: Друк. 2005. – 123с.

3. Кухаренко, В.М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс [Текст]: [Навч. Посіб.] для викладачів вищ. та середн. закл. / [В.М. Кухаренко О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко]; за ред.: В.М.Кухаренко, Нац. техн. ун-т, Харк. політехн. ін-т. – Х.: НТУ, ХПТ Торсинг, 2001. – 319с.

4. Москаль, Ю. Світові тенденції розвитку заочної та дистанційної вищої освіти / Ю. Москаль // Психологія і суспільство. – 2008. – №3. – С. 116–122.

5. Попко, І.А. Внесок наукових відкриттів і винаходів у розвиток дистанційного навчання / І.А. Попко // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2009.- №15. – С. 276–280.

6. Стефаненко, П. В. Дистанционное обучение в высшей школе [Текст] / П.В. Стефаненко Акад. пед. наук Украины Ін-т педагогіки і психологі проф. образования - Донецк. ДОН НТУ, 2002. – 397с.

7. Шуневич, Б. І. Дистанційне навчання в системі вищої освіти Європи та Північної Америки / Б.І. Шуневич// Київ, нац. ун-т ім. Т.Шевченка – К.: Київ. Ун-т, 2005. – 365 с.

8. Аллардис, Р. Дистанционное образование в Канаде / Р. Аллардис // Международное сотрудничество. – 1999. – №1. – С. 20–23.

9. Израелян, Е.В. Северное турне генерал-губернатора Канады /Е.В. Израелян // США- Канада: Экономика политика. 2004. - №4. – С. 44-47.

10. Келли, Дж. /Дж. Келли и др. Образование в Канаде: современное состояние и тенденции развития // Педагогика. – 2000. – №1. – С. 93–100.

11. Комкова, Е.Г. Интернационализация канадского образования и Россия/ Е.Г. Комкова // США- Канада: Экономика политика. – 1999. - №5.- С.102-106.

12. Кубышкин, А.И. Канадский университет в структуре современного демократического общества /А.И. Кубышкин // США – Канада. Экономика политика культура. – 2003. – №1. – с. 100–113

13. Peters, O.Theoretical aspects of correspondence instruction in O. Mackenzie and E. Christinsen (eds). The Changing World of correspondence study University.